

T Ö R D É R K E R T

...nyitnikék, nyitnikék...

Jegyzet

- Az origamiról

Ügyeskedj!

- Színezz, számolj, totózz!

Kalendárium

- Tavaszelő hava

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Mese

- Húsvéti tojások

Világkörüli utazás

- Innen - onnan

Március - Tavaszelő, Böjtmás hava

Ébredj,
új tavasz
jégtörő,
sugaras,
gallyat gombosító,
rügyet rojtosító,
mindenféle
madarakat
víg versre tanító!

Csanád Imre sorainak segítségével remélem, végre felébred a várva várt rügyfakasztó tavasz. E hónap Marsról, a küzdelem és a háború istenéről kapta a nevét. A langyosodó, bár a tél hidegét még őrző földeken már mozgolódnak a magvak. Ezeket óvja Mars, a hadisten. Lassan öltözködni kezd a természet, a fák apró rügyeket növesztenek, kivirágzik a mogyoróbojtor és előbújik az ibolya. Hosszú útjuk után megérkeznek a gólyák is.

Március 12-én, Gergely napján, a középkor óta ismert volt a Gergelyjárás. (Sajnos, ma már kevés helyen találkozhatunk vele, legtovább a Dunántúlon és Palócföldön maradt fenn.) A Gergelyjárás az iskoláskorú gyermekek adománygyűjtő, színjátékszerű játéka. A középkorban ugyanis a diákok életének szükségsszerű velejárója volt, hogy kéregetéssel teremtsék meg tanulásuk anyagi feltételeit. Majd később a tanulók nemcsak maguk, hanem tanítóik számára is gyűjtöttek. A XVII. században pedig ez a hagyomány az új tanulóknak iskolába hívtogatásával bővült, mivel a tanévkezdés és -zárás ideje a Gergely-nap körüli időszakra esett. (Az őszi tanévkezdés csak az 1860-as évektől vált általánossá.)

Március 15-ével: az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kezdőnapjával külön cikkben foglalkozunk a következő oldalon.

A három jeles nap közül (Sándor, József, Benedek) szokásokban és hiedelmekben József napja a leggazdagabb. A hagyomány szerint a madarak megszólalnak ezen a napon, mert Szent József kiosztotta nekik a sípot.

A Mura-vidéken úgy mondják: „Amilyen az idő József-napkor, olyan lesz Péter Pálkor és szénahordáskor.” Sőt, ilyenkor érkeznek a fecskék, ekkor kezdik el a szántást és eresztik el a méheket is.

Március 21-e a Bencés rendet alapító Szent Benedek ünnepe. Ilyenkor zsírt és fokhagymát szenteltek, amelynek azután gyógyító erőt tulajdonítottak. A bukovinai székegyek úgy vélték, ha ezen a napon dörög az ég, akkor száraz lesz a nyár. Ezen a napon köszönt be a csillagászati tavasz is. Ilyenkor, a tavaszi napéjegyenlőség napján, pontosan annyi ideig tart a sötétség, mint a világosság.

Március 25-e gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Az oltás és szemzés napja. Az angyali üdvözlés néven ismert bibliai történet szerint Gábiel arkangyal hírül adja Szűz Máriának Isten döntését, ami szerint ő lesz a Megváltó édesanyja. Ő, miután megbizonyosodik az isteni üzenetről, hűen engedelmeskedik Isten akaratának. Ezért Mária az isteni engedelmség szimbóluma is. Ez a bibliai esemény és a vallásos néphagyomány adta az ünnep nevét.

Idén március végére, április elejére esik Húsvét, a kereszténység legnagyobb ünnepe. Ekkor ünnepeljük Jézus Krisztus feltámadását. A közvetlenül húsvétvasárnap előtti hetet - mely virágvasárnap, Jézus Jeruzsálembé történő bevonulásának ünnepével veszi kezdetét - Nagyhétnek nevezzük. A Húsvétot megelőző böjti időszak (40 nap) lehetőséget ad arra, hogy minél több dologról lemondva (nemcsak ételről), egyre közelebb kerüljünk az ünnep fényéhez. A húsvéti Szent három napon (mely nagycsütörtöktől húsvétvasárnap estig tart) ünnepelhetjük meg legteljesebben a Megváltást. Nagyszombatig elhallgatnak a harangok, az orgona és a csengők. Nagypénteken még Szentmise sincs. Húsvét vigiliájának szertartása a sötétség beálltával, a tűzszenteléssel kezdődik. És ősi magyar szokás szerint a Szentmise után a feltámadási körmenet kivonul az utcára, hogy hirdesse Húsvét örömét.

Mindannyiunknak boldog, áldott Húsvétot kívánok!

Március

Jeles napok:

- Március 1.:** Polgári Védelem Napja
Nukleáris Fegyverek Elleni Védekezés Napja
- Március 3.:** Békéért Küzdő Írók Világnapja
- Március 8.:** Nemzetközi Nőnap
- Március 14.:** Nemzetközi Pi-nap (3. hó 14.napja)
Einstein születésnapja
- Március 15.:** Nemzeti ünnep (1848. március 15-én a márciusi ifjak vezetésével győzött a forradalom)
Magyar Sajtó Napja
- Március 19.:** Cigányság Világnapja
- Március 21.:** Tavaszi napéjegyenlőség
Rasszizmus Elleni Világnap
- Március 22.:** Víz Világnapja
- Március 27.:** Színházi világnap

Vallási ünnepek:

- Március 12.:** Szent Gergely ünnepe
- Március 19.:** Szent József, a Boldogságos Szűz Mária jegyesének napja
- Március 21.:** Szent Benedek emléknapja
- Március 25.:** Gyümölcsoltó Boldogasszony napja
Urunk megtestesülésének hírül adása
- Március 28.:** Nagycsütörtök
- Március 29.:** Nagypéntek
- Március 30.:** Nagyszombat
- Március 31.:** Húsvétvasárnap
- Április 1.:** Húsvéthétfő

Március 15. - Nemzeti ünnep

Képzeljétek el, hogy 1848 kora tavaszán vagyunk. Osztrák elnyomás alatt él az ország. A hivatalokban németül beszélnek, a király Bécsben lakik, s nem is beszél magyarul. Nem biztos, hogy járhatsz iskolába, óvoda nincs.

S akkor eljön március 15-e, s néhány egyetemista fiatal vezetésével felbolydul a város, majd az ország.

„Éljen a szabadság! Egyenlőség!“ - kiabálják városszerte.

Csatlakozik hozzájuk ezernyi ember, s végigjárják a várost. Elzavarják a városi előljárókat, kinyomtatják a 12 pontot, és a Nemzeti dalt. Kiszabadítják a börtönből Táncsics Mihályt - a szabadságért küzdő néptanítót. Estére magyar nyelvű színházi előadást szerveznek - hiszen eddig ilyen sem lehetett. Hiába a zuhogó eső, a félelem a megtorlástól, több ezren tűznek a mellükre nemzetiszínű kokárdát s kiáltják végig a városban, hogy: „... esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!...“

Valahogy így kezdődött a forradalom azon a bizonyos napon itt Buda-Pesten, de az egész országban is voltak felvonulások, tüntetések.

S bár először a királyi udvar látszólag belenyugodott, később sajnos igen nagy túlerővel, vérbe fojtotta a magyarok szabadságharcát. Mégis hősök, példamutató tettek, gyönyörű, hazafias, bátor cselekedetek tették felejthetetlenné ezt a dátumot minden magyar ember számára.

Az ünnep tiszteletére, idén ezen a napon - március 15-én - nyitja kapuit az új Nemzeti Színház Budapesten.

Zsuzsi

Húsvéti tojások

- Móra Ferenc meséje nyomán -

Az erdő közepén egy vén cserfa alatt kicsi házikó állt. A házikóban lakott Tapsi a feleségével, meg a két gyerekkel. Egy reggelén, éppen újév reggelén Tapsiné azt kérdezte az urától:

- No édes apjukom, mit főzök ma ebédre?

Az öreg nyúl egyet-kettőt szippantott a pipájából és azt mondta:

- Jó lesz egy kis répa. Ha találsz a piacon káposztatorzsát, hozzáál belőle a kicsiknek.

A gyerekek nagyon szerették a káposztatorzsát, és örömben mindjárt ugrálni kezdtek az asztal körül. Tapsiné asszony pedig elment a piacra.

Hanem jó fél óra múlva már vissza is jött, átfázva a nagy hidegtől, tüszentve és üres kosárral.

- Hol van a répa? Hát a káposztatorzsa? - kérdezték a kicsinyek.

- A vásáros kofák a nagy havazás miatt be se jöhettek a falvakból, még csak gyöngye fahéjat sem lehetett kapni. - mondta az anyjuk.

Az öreg nyúl megvakarta erre hosszú fületövét, a kicsinyeknek pedig sírásra állt a szájuk. (Kevés szecska volt ugyan a kamrában, de újév napján még a mezei egér asztalán is különb ebédet tálnak föl.)

Tapsi egyet - kettőt szippantott a pipájából, és azt mondta:

- Baj, baj, de azért nem kell ám mindjárt sírni! - aztán odafordult nyúlné asszonyhoz, hogy öltöztesse fel jó melegben a kicsinyeket.

- Gyerekek - mondta az öreg nyúl -, menjetek át a tisztásra az erdész bácsihoz. Köszöntsétek illedelmesen, mondjátok, hogy boldog újévet és jó egészséget kívánok neki, és hogy jó szívvel venném, ha valami kis főzelékfélével segítene rajtunk. A gyerekek kézen fogva mentek át az erdőn erdészlak felé.

Az erdészt a kert alatt találták. A kis nyulak elmondták a mondókájukat, az erdész meg tüstént beszólt a házba, hogy adjanak valamit a nyulaknak. Kaptak is négy-négy répát az erdész fiaitól.

Aznap nyúléknál jó ebéd volt. Első fogásnak répaleves, azután pirított répa répamártással, harmadik fogás répafőzelék, végül kirántott répa.

A télnek vége lett és a nyulak egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy a hó elkotródott a házuk tájáról, és hogy régi ismerőseik, a vándormadarak megint ott csicseregnek a fák között. A nyulaknak most már nem kellett többé az erdészhez fordulniuk, ha megéheztek, mert az erdő tele volt bársonyos füvel. Hanem azért nem feledkeztek meg jótevőjükről. Éppen húsvét éjjelén volt, mikor a legnagyobb csendben furcsa társaság sompolygott az erdészék kertjében, elől Tapsiné ment, egy-egy piros tojást vitt a hóna alatt.

Aztán Tapsi jött, ő meg akkora húsvéti tojást hempergetett maga előtt, amelynél nagyobb és szebbet

azóta sem láttam. Kék bársonyból volt ez a tojás aranyabronccsal.

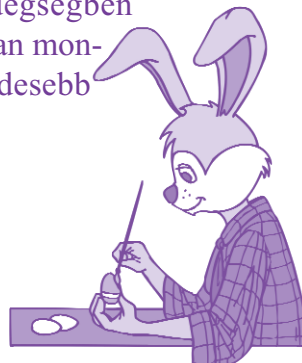
Aztán jöttek a többiek, ők meg kosárban, pici szekérben hozták a sok húsvéti tojást. Mikor a kertbe értek, serényen munkához láttak. A kicsinyek egyes fészkeket raktak a fübe. A bokrok alatt az öregek meg óvatosan elosztogatták a tojásokat a fészkekben.

Másnap az erdész már korán reggel lent járt a kertben. Később leszólította a fiait is:

- Gyerekek - mondta -, jó lesz egy kicsit körülnézni a bokrok alatt. A gyerekek szétfutottak a kertben, azután itt is, ott is hallatszott az örömköltésük, amint egy-egy fészekre bukkantak.

Ott volt a kék bársonyos, aranyabroncsos tojás is. A hatalmas tojás, amelyet Tapsi maga kergetett be a kertbe, tele volt cukorral. Én is megkóstoltam, mert éppen akkoriban vendégségben voltam az erdészéknél, és egész komolyan mondom, hogy alig ettem még ennél édesebb cukrot.

VÉGE

Kedves Olvasó!

Új sorozatot indítunk, amelyben a természetből kiragadott képeket, növényeket és állatokat mutatunk be hónapról hónapra. Ezáltal szeretnénk felhívni figyelmedet hazánk páratlan szépségére és csodálatos természeti kincseire. Reméljük, kedvet kapsz a kisebb - nagyobb kirándulásokhoz, gyönyörű vidékeink bebarangolásához. A téli álmából ébredő, kora tavaszi erdőben akár egy ötletszerű kis séta is ezerféle látnivalót kínál.

Melyiktők ne ismerné a földből legelsőként kibúvó kis hóvirágot? Egyike a kora tavasszal pompázó, őshonos virágainknak. Márciusban nyílik a

hűvösebb, nyirkosabb erdőkben, bükkösökben, magashegyi réteken. A Budai-hegyek északi, árnyas, köves lejtőin és a Duna ligeteiben is gyakran találkozhatunk vele.

A tavaszköszöntő, első vidám hangok kedves kis gazdáját, a szencinkét biztosan ismeritek a téli ablakokból, mint az etetők rendszeres vendégét. A kis madárcák hangos

„nyitnikék“-kel köszöntik a tavaszt. A sárga, mellén és hasán végigfutó fekete csíkos szencinege odúlakó, de fantasztikus helyeken találhatjuk meg tojásait, amióta az ember közelében megtelepedett.

Például a kertek kerítésére függesztett leveles-ládikában, üres méhkaptárban fészkel. Ha kora tavasszal mohacsomókat kötözünk a fák ágaira, a madárcák örömmel felhasználják takaros fészük építéséhez. A szencinegék „nagycsaládosok“, mivel 8-10, de nem ritka, hogy 12-14 tojást költenek ki.

Valóságos csoda, ahogy a szülők kora reggeltől alkonyatig győzik etetni az éhes társaságot. Rengeteg rovar pusztítanak el, képesek naponta akár saját súlyuknak (19-20 g) megfelelő mennyiséget is elfogyasztani. Jól tesszük, ha a fiókák kirepülése után az elhasznált fészket kiszedjük és elégetjük, hogy az odú alkalmas legyen a következő költésre is. Különleges védelmet igényelnek!

Viki

I. Húsvéti totó

● Ki hozza a húsvéti ajándékokat?

1. Gólya
2. Pista bácsi
- x. Nyúl

● Miért pont ő lett az ajándékhozó?

1. Csak ő ér rá ilyenkor
2. Neki van a leghosszabb füle, s nagyokat tud ugrani
- x. Sok kicsinye születhet, s ezzel a gyarapodást, az újjászületést jelképezi

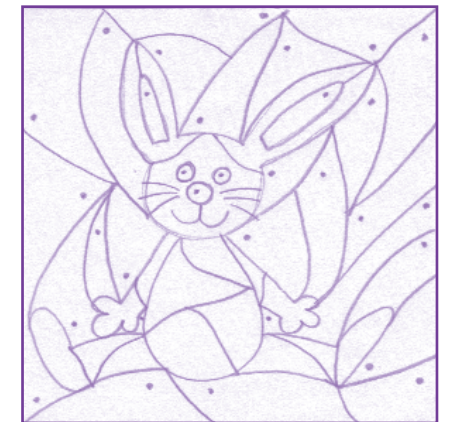
● Mit rejt el az ajándékozó a gyerekeknek?

1. Tojásszenet, tükörtőjást
2. Csokitőjást, tojásdraszt
- x. Zápőjást, strucctőjást

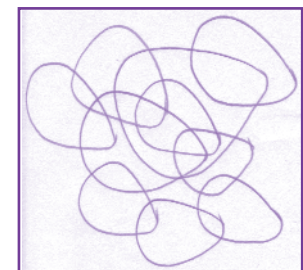
● Igaz -e, hogy a Húsvét-szigetekre viszik a megmaradt csokitőjásokat az ünnepek után?

1. Igen, s ott csokikrémet főznek belőlük
2. Nem. Különben is nagyon messze vannak
- x. Minden második évben igen. Egyébként a Mikulás kapja meg, s felhasználja a csokimikulásokhoz

II. Feketítsd be! Ha minden ponttal jelölt mezőt befeketítesz egy rajz bújik elő!

III. Hány tojás van a rajzon?

IV. Válaszd ki az alábbi állatok közül azokat, amelyek tojással szaporodnak!

	Mókus	Kígyó
Pulyka		Pingvin
Teknős	Kakukk	Bagoly
	Nyúl	

Ü
G
Y
E
S
K
E
D
J
!

SZERETNE SEGÍTENI?

Akkor kérjük, ajánlja fel adójának 1%-át a Magyar Máltai Szeretetszolgálat javára.

Adószám: 19025702 - 1 - 43

Köszönjük

A III. kerületi „máltai típusú” játszótérek rajzversenyt hirdetnek „Élményeim a játszótéren” címmel.

A kép bármilyen technikával (festék, zsírkréta, grafit... stb.) készülhet, de írj róla néhány soros fogalmazást is.

Leadási határidő: 2002. március 17. (a játszótéren)

A legjobb rajzokat jutalmazzuk!

Lajos u.:

Zenés mesesarok: keddenként 17.00-tól

Kézműves foglalkozás: szerdánként 16.00-tól 17.30-ig

Origami: március 20.

Diavetítés: csütörtökönként 19.00-tól

Tojásfestés: március 24. 15.00-tól 16.00-ig

Husztai út:

Baba-mama klub: hétfőnként 11.00-tól (március 11.: **Mester Zsuzsa pszichológus:** Magatartási és beilleszkedési nehézségek kortárs csoportban)

Agyagozás: hétfőnként 16.00-tól

Kézműves foglalkozás: keddenként 16.00-tól 18.00-ig, szerdánként 10.00-tól 12.00-ig és 16.00-tól 18.00-ig

Diavetítés: péntekenként 17.00-tól

Zenés mesesarok: március 7. és 21. 17.00-tól 18.00-ig

Március 15-ei vetélkedő: március 15. 15.00-tól 16.00-ig

Családi-hétféje: március 23-24.

március 23.: a „Világkörüli utazás” záró napja;

március 24.: kirándulás a szentendrei Marcipán Múzeumba)

Kerék u.:

A Családi-hétféje a Husztai úttal közös rendezésben

Zemplén u.:

Baba-mama klub: minden szerdán 10.30-tól

Kézműves foglalkozás: minden szerdán és szombaton 16.00-tól

A Filmklub, Táncház, Diavetítés időpontjait a hirdetőtáblán találhatjátok meg.

Gyűrű u.:

Kézműves foglalkozás: minden szombaton és vasárnap

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budapesti Központja

Szerkesztő: Till Csaba ■ Lektorálta: Frankó András ■ A lapot írták: Juhász Zsófia, Leleszné Borsi Gizella, Mészáros Márta, Naszádos Orsolya, Král Zsuzsa ■ Tördelte: Farkas Péter ■

Felelős kiadó: Györi-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levélcím: 1033 Budapest III, Miklós u.32.

Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: mmszbp1@elender.hu

Website: www.kronos.hu/mmszbp

Az origami mint fejlesztő módszer

A papírhajtogatás Kínából ered, az időszámításunk szerinti 1. vagy 2. századból, Japánt a 6. századra érte el. A japánok nevezték el ezt az új művészetet origaminak. A szó az ori (hajtogatni) és a gami (papír) szavakból tevődött össze.

A papírhajtogatás jó szórakozás, a végeredmény pedig örömet szerez. Az elkészült műesztétikus, remekül felhasználható, ajándékozható, lakásunk díszé vagy gyermekünk szeretett játéka lehet. Az egyszerű modelleknél pillanatok alatt sikerélményhez juthatunk, a bonyolultakkal pedig akár óráig is elbábelődhünk.

A pedagógusoknak és a szülőknek azonban nem feltétlenül csak a „puszta“ játékoság lehet a céljuk, amikor egy-egy modellt meghajtogatnak a gyermekekkel. Jól alkalmazható a tanórákon, de az óvodákban vagy otthon is, iskolai előkészítés gyanánt, mivel a gyermeknek az önfeledt hajtogatás közben sok-sok dologra oda kell figyelnie, és óriási előny, hogy mindezt anélkül teszi, hogy szigorú keretek közé szorítanánk munkálkodását. „Kénytelen“ összpontosítani a figyelmét, és persze ez nem esik nehezére, mivel feszülten azon igyekszik, hogy készen legyen az áhított figura.

Testünk jobb oldalát bal agyféltekénk, bal oldalát pedig jobb agyféltekénk irányítja. A bal agyfélteke működéséhez kapcsolódik a logikus gondolkodás, számolási képesség, a beszéd és a tudományos intelligencia. A jobb agyfélteke irányítja a felismerő képességet (háromdimenziós észlelés), az éleslátást, a művészi érzéket, a képzelőerőt, a zenei illetve művészi adottságokat. A kétkezes mozgásos készségek fejlődése magával hozza az agyféltekék kölcsönhatását.

Az origamiban a hajtogatáshoz két kéz kell, és nem feltétel, hogy az egyik domináns legyen a másikhoz képest (nem így van ez az írás vagy a rajzolás esetében). Mind a két kezet tevékenyen bevonja a munkafolyamatba. Nem szükséges továbbá egyéb eszköz sem. Az ujjhegyeken egy természetes masszírozás érzése alakul

ki, ami jó hatással van a külső agykéregben zajló gerjesztő és csillapító folyamatok egyensúlyára. A manuális tevékenység alatt mind a két kéz, a jobb és bal egyaránt, nagyszámú ujjmozgást végez. Így a nagy agyféltekék agykérgeinek mozgásos rétegei aktivizálódnak. A kezek koordinált mozgásának alapfeltétele az agy megfelelő aktivitása és a különböző agyi szerkezetek harmonikus tevékenysége. Kutatás bizonyítja, hogy a papírhajtogatás segíti a két emberi agyfélteke harmonikus fejlődését és ezek kölcsönhatását, illetve feltűnő módon befolyásolja agyunk rugalmasságát.

Az origamit leginkább a 7-11 éves gyermekek fejlesztő programjában szükséges alkalmazni, mivel erre a korcsoportra jellemző, hogy olyan motoros készségek fejlődnek, mint a gyorsaság, hajlékonyság és a mozdulatok összehangolásának pontossága. Az origami hatással van a látásélesség növelésére, a háromdimenziós képzelőerő javítására, a nem verbális intelligencia fejlesztésére, valamint az alkotó gondolkodás erősítésére. Fejleszti a kreativitást, a logikát, a térlátást. Egy-egy térbeli modell meghajtogatásakor megtapasztalható, mi is az a kocka, téglatest, stb. A hajtások menetét követve fejlődik a gyermek sorrendiségképe, és egyben gyakorolja a számokat is. Megismeri a síkidomokat, fejlődik arányérzéke, amikor a papírt félbe kell hajtani, vagy éppen hármasolni, vagy amikor ide-oda kell hajtani a csúcsokat és háromszögek, négyzetek keletkeznek. A gyermek ezeket egy idő után már ismerősként kezeli.

Az origami tehát a pozitív érzelmi tapasztalatok alapján hatással van a szellemi képességekre, az innovációra, a cselekvés értelmezésére, a játék örömeire, a végeredmény felismerésére, a munka örömeire, a szépség felismerésére.

Mindenkinek örömteli munkát kívánok: **Orsi**

(Az összeállítás az Origami újságok alapján történt)

A márciusi pályázat megoldását március 23-ig névvel ellátott borítékban leadhatod a játszótéren.

Pályázat

Márciusban lesz egy éve, hogy megkezdttük utunkat a Föld körül. Ez alkalomra óriási bulit rendezünk a **Husztí úti játszótéren, március 23-án**, szombaton!

Szeretettel várunk minden érdeklődőt és játékost!

A programot (és a márciusi kérdéseket) úgy állítottuk össze, hogy az eddig szerepelt országok mindegyikéből legyen valami jellegzetesség. Lesz táncház, ételkóstoló, számháború, aszfaltrajzverseny, sorverseny és a szokásos vetélkedő.

Kérdések:

1. Kitől idéztünk és miből? „Piros az ég alja, aligha szél nem lesz“

2. MELYIK ORSZÁGBAN NÉPSZERŰ MÉG A FENT IDÉZETT KÖLTŐ?

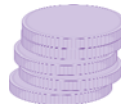

3. Melyik országot nevezik a Felkelő nap országának?

4. MELY ORSZÁGOK ALKOTJÁK NAGY BRITANNIÁT?

5. Mi az Indiában használatos pénznem?

6. MELYIK ORSZÁGBAN VAN A „VILÁG KÖLDÖKE“?

7. Hol jellegzetes étel a paella?

8. MELYIK ORSZÁGBAN LAKIK KARÁCSONYAPÓ?

9. Hol használják a szamovárt?

10. MELY ORSZÁGOKBAN URALKODOTT ZSIGMOND KIRÁLY?